förhållandena under tidens segelsätten. Så såg man båtlag efter båtlag ge sig av mot Skargården och hummet. Vid blåst sutta alla gummorna i lovart. Skärgården hjöd en syn, som någon "jordbundna" hade nöje åt men som också samtidigt beundrades.

Jag vill till detta endast tillägga att torsk och flundror på den tiden — kanske det förekommer i någon utsträckning ännu — fiskades på hjärtkvindjor, vilka skures i skogarna på Göteborgs. Så sålder fisken i knippor. Infanna sig inte kunder i tillräcklig utsträckning, utan man ville att få en del av varan över, tog man helt enkelt några knippor i varje hand och gav sig iväg upp i staden, på gårdarna bland böndernas, i Herrskapsköken m. fl. platser.

Nu är naturligtvis sedvana delvis annorlunda. Fotogenmotorn har även här gjort sin revolutionerande verkan. Fartyget har byggats o. s. v.

Högaktningsfullt,

A. G. Nilsson

Tullkjänstemann

Hälsolokalsgatan 1 a, Malmö

FOLKMINNESARKIV

na stuva för försäljningen. När männen om morgonen kommo från fisket, stuva kvinnorna pålegghtade och i ordning att omedelbart ge sig av sjövägen till Ramneby med fångsten. Väder och vind skydades inte. Det var en upplevelse att se dessa pålegghtade gummor med fladdrande kvinnohåren komma krystande fjorden upp till Redsten. Eller att se dem två a tre efter varandra, båtlag efter båtlag, draga sina ekor från Redsten upp till Ramneby. Denna ceremoni kallades "tricka". Den gick så till, att en lång lina fastgjordes i masttoppen och i den drog man från land ekan mot strömmen, vilket vid starka ström kunde vara "mirist" nog. En styrde, två a tre drogo. I ån var grundrenen och underverkningsrinnan. Ibland hände det att man kom för nära dessa med följd att övriga "trickande" hemma förlii. Då blev det ett värre liv. Den styrande fick ordentligt vita sin reder. Det gällde nämligen att komma först till valutanget och de bästa platserna där.

Hemfärden gick något bättre. Då rodde man med strömmen. Man åt och drack och tog sig igen tills seglingen åtnyo skulle börja. Vid Redsten diskuterades händelser.

M. 4823

redaktören för "Ord emellan" försökt, ansåg mitt bidrag mindre tänkingsdeltagande än ett blygsamt handlag vid konservering av minnen från tiden som varit i en trakt, där jag varit uppfostrad. Jag behöfver bara att så mycket, ytterligt mycket skall gå i glömska av form dagens skärgårdsliv i Blekinge. Det lilla jag vänd in utgör endast brokdelen av det, som den som helst som fortsatts dänuppe skulle kunna berätta. Förutom vidfisket, som ju endast yttligt berörts, ha vi i Blekinge många andra grenar av fisket, var och en med sitt fångsttyg. Vi ha t.ex. torsk- och flundrefisket vid Gö, sydost om Karlskrona. Här ha fiskare sedan urminnes tider varit specialiserade på nämnda gren av fisket, vilket bedrivas med lingrenar såväl i skärgården som långt ut i sjös. På grund av sitt tämligen isolerade läge har denna trakt fostrat en säregen befolkning, mer än vanligt hård och skändig. Goda sjömän ha de naturligtvis varit. Naturen kommer omkring har gjort dem ~~[illegible]~~ djärva och trotsiga. Understödd, som i ungdomen sjö bedrivit vidfiske, ha åtskilliga gånger träffat på gö-bor i öppna sund belägna så långt ut i sjös, att land varit ej synligt. I regel äro de tre i en båtlag. Själva fisket skötes av männen. Kvinnor

No. 1025

Malmö den 25/10 1936.

Amanuensen Albert Nilsson,
Lund.

I dagens nummer av Sydsvenska Dagbladet meddelas att pristävlingen angående sydsvenska fiskeriet avgjorts och att undertecknad, som insänt "Några drag ur fiskarelefnadsvingens i Rannelycktan liv och levarne", tilldelats ett extrapris av 10 kr.

Jag framför härmed mitt tack till preisnämnden för det mig tilldelade priset!

Som jag vid tidigare inlämnande lät

Några drag ur fiskarebefolkningens i Ramsdeltan liv och levnad

Kustarna Jacobsen, Gjälbäck, Dragsnäs, Bökenäs, Jakobsen och Viberg, omfattiga bygden inom Ramsdeltans tullverkstäkt östra del, sägas till de blekingska sillfiskelägen, känsligt att sillfisket å nämnda ställen numera inte spelar någon mera betydande roll för fattförsörjningen å nämnda orter. Antalet fiskebåtar inom distriktet är för närvarande fyra a fyrtio. För ett 30-tal år sedan och ännu längre tillbaka var antalet närmast det tiodubbla. Dragsnäsfiskare äro till utgjorde då med ödane av jordbruket deras försörjningen i stor.

Att sillfiskefalten i Ramsdeltan under åtnjuta lappa så dominerande roll av flera anledningar. Det stod bland utvecklingshindrande under 1880-90-talen satte giftiga sin även sin präglet på ålfiskets bara tiden. Amerikaflykten, storindustrin drag mången from det ännogsom livet på sjön tid den de mera tyngre tillvaran i stenindustrin. De åtskilda arbetstillfällena lägde bra nadsförmånligare, med högre lönestandard följde också bättre arbetsförhållanden, fåta av fattigmansfamiljerna sill, utfiskningsmöjligheter försämrades. Till denna försämring de drag jämförelsevis tidsmässigt sillfiskets egenskaper, då ju fiskeriet Ramsmunitationer i stället bade öka dessa möjligheter.

~~De [illegible]~~. Hösten för-
hållandena det sig emellertid så, att för jämnä-
gasses tillkomst skogsvattnen i Ble-
kinge och stora delar av södra Små-
land fylla sitt fiskbestånd med sik
från fiskelägena i Ronneby- och Fels-
kommunstakter. Fiskehandlare eller sik-
resmän, som de med ballastlastade båpe
stora delar av de ihållande fångsterna
och transportera dem på kärrhäjstar
upp åt landet. På en dylik utgjäs
lassaslas upp till 150 tunnor sill, när
fångsterna medgivit det tillåt. Samtliga av
dessa fiskhandlare direkt till Tingjö och hem-
ma i landskapet med Två som i norra
de därmed, som bort sin handlarsetts
på resmännen hål, i regel kommer med
en sådan dylik. Genom resmännen
affärsmetoder, dessa bär om lassarna
under sina resor och i lägenheter, som-
med och höstlägen hunde dessa köp
sitt årsbehov kapital, som dock
inte räcker hit. Det som emellertid ytter-
ligare medverkar till, att de resä-
massa fanna väg till de avlägsnare
skogsmarkerna, med järnvägens till-
komst förändrades handeln. Det blev
i allmänhet att avnjut en väldiga
delar av fiskbestånd av sällsynta
arter, dels tråkte skogsmännen med
järnvägens hjälp nu i åtskillnad
kimlabe med andra sydsvenska
fiskeorter, vilket sätt människa förhål-
lande kan av naturligt inverka på avsätt-
ningen i Ronneby- och Bastkommunstakterna.
Detta är i Rathes hänseende av de för-
hållande kommunikationernas nuvarande

[illegible] mellan [illegible] -
heter, vårdade tillsyn och nödvändiga ägna
vårdare.

I äldre tider ansågs de blekingska
dingsymptomen odåtkrade, med sådant för-
nedra ökar. Rådgivaren var i förhållande
till andra fistelpatienter synnerligen tong-
vänlig, fästes dess naturligtvis omtvistade
den tidens fastlingar. Om nu det. e. betyd-
ligt stärke äro de nu använda bälten.
Det stora sårgatts skärvel ses till läs-
värdar utlösnant på grund av regelbunna
vistelse och de preventiva anordningarna i övrigt.
Smårgel fanns jäe ej, varför regelbunna
vägne till rindtöming måste ske genom
kausning. Till resgesningar i material måste
det stora sårgatt vid varje ändring läses
ned en steifens öppna till andra sidan medan
samtidigt kanterna binds en anläggning då regelet
stod i tapp. En dylik procedur fordrade
både snabbhet och kraftig. Därutöm i
skärgårdens tunga farleder måste den ske
snabbt, då ankommande båt inte alltid läte
tla någon anlöpt.

Vid sam äro bilag till allgäna ys-
ter slitsamt på dne tiden, ses de stora gasmäte-
resa. Rådgivaren hade i regel en beläst-
ning på 4 a 5 mm. Varje mm satte 18 a
20 miligram. Det blev jäe en lätte på mäs-
mare kvantitet gasa. Då varje gasa, då
samma mm, hätt en längd av 24 a 25 famnar
förstår man redbart omfång en dylik gasmäte
skulle få och vilket arbete det skulle vara att
i lärvärdar och tåg gå hela till sig dem
varanna.

Omsider kan den vänskandtesliga

säsegelskonan av kvar. Den efterträddes på 1860-70-talen av den s.k. Knoelsen, en avsevärt lämpligare båttyp. I stället för det stora säsegel hade denna båt ett psopartiemellt lagom stort segel med spritslög. Snäckan — sigenäsjan var lite galeasen — bestod av fock, klyver, toppsegel och ett litet aftersegel, som benämndes jäkt. "Knoelsen" var försedd med säsegelskonan lättvikt. Den hyggade köttse, fyra dan nämnda ec. vindar, och så hende man gå ännu stag med den utan sägna procedur i blåst med den säsegelet tvinnade. Den var dessutom i allmänhet snabbare än säsegelskonan, behövde inte så ofta kommning, varför gästkärlen sällan nyttjades. Vid vindskrävning kunde man däsja smågegl efter behag och vid stormvigt sänkes den som inte kännesvärd av bita sig till ett segel allenast, utbet mitt fallet fäst, då ett storamitet säsegel betydde tryft åt det hål vinden var, kunna denna fiskebåt var till av läsjan odräkad. Jolsmässa äregiste man i allmänhet till dåtida sätt, ett nytt steg till förbättring således.

Vid som ungefär samtidigt med säsegelskonans försvinnande äroslades hänsyn till nätet gjorts kommersiering av begrändsade av tryggheten till sjös, var tillkommen av fotogenfyrar. Att svara ursprungs tider, eller i varje fall utsedan fiskeriskolbrinning blev av ändamålet fyrens ledning till kompetent fiske, hade fyrsystemet utgjorts av rislöl, bredt på för ändamålet lämpliga höjdplatåer i land eller på någon holme, där man hade tillgång till bränsleved, d. v. s. risved. Det var på de kommersiaserades — äldre fiskarsgubbars eller kvinnors — bud att handtvätta dessa fyrbestyr. De skulle under

sommaren begge sinnad i förlag, och när höst-
tog kom och nätterna blevo mörka fingo
de ländta fiskbåtar och hålla dessa i
god beredskap invändt tillsammans för fiske-
kaptenens ombordstigande. Det var givetvis inte
alltid så lätt att hålla dessa fyra vid medet.
Vid storm och oväder, då de som bort lechämtas,
behövde det att de skötteos. Då var det
mest för att inte säga omöjligt för fiskarna
att ta sig förbi grunden mot land. Vid dy-
likan tillfällen måste de helt enkelt ta dem
långa kättingen till sjös i öppen farvost.
Det var felat att dygnen att mellanåt inträffade
på grund av fyrskeppets försvårliggörande.
Så 1866 är ett dystert år i den belärgrofta fiske-
näringens historia, särskilt med hänsyn
på nämnda, primitiva fyrskepp. Även i dy-
stan man av rikligt gamla fiskargubbar på
Öra talas om "oroveckorstormen vettiset".
Det var den 7 i månaden. Vagn hette på
den tiden Engelsbet. Så gick som de
fiskeflottan hade på eftermiddagen begivit
sig till sjös med drivgarnen. Strax efter
utgjutningsdags blåste en kraftig sydvest-
storm upp. Att hålla till sig redskapen och
fisa mot land var någonting, då sinfjäran
var inte dessa att bita på. Man tog därför risken
av en äventyring till sjös, vilket medförde
dem nödgas omlyggång. Stormen ökade
till orkan. Det gällde att ha grejor om
hälsa. Bast något, t.ex. tjuvar med vilken
detta var fästtäjt vid garnänkarna, så var
det slut. Som dem öppna och tämna fiske-
kutter på drift blev den svart att det legat
för de samma besättningarna. Man tror, att
flesteles av dem, som dro gången utbrej mot
nästa land, omkommo på så sätt. Po-

följande morgon, då stormen åter satte med förnyad styrka, var det av de fästade, som äfvenledes ej blifvit förändrat, så instängt av det, som med kölen i botten af dem fördes. Samtliga hade trassor springit, utefter en bränja stjälpt omkull båten.

Det var ett det slag för de fattiga fiskedistrikten, dessa dyster. Distriktsfarmas, där hälften av de utsatsande aldrig mera kommo åter. Engelbrektsdagen blev efter detta för lång tid framåt så illa känd, att man knappast ens ville höra talas om att den dagen gå till sjös.

Kraftpå möjlighetsa tillförlitliga fyrar för afgrunden 1866 ha etablisserats. Det naraström i Skägården insättande mre fyrar med fotogenlysning. En dylik fyr bestod i regel av ett litet stenhus med åt sjön vettande fönsterglugg, där en fotogenlampa placerades. Eller också begagnades en kärlekling med enkel hissanordning för en lykta. På en holtesma i Rommelgrundsgården var till för ovanlig en pax å detta, då en gubbe uppfunnit den en dylik gammaldags fotogenlykta i användning. Denna bestod av ett granitblock i nordfönstret av ett par fotogenlampor placerades samt vid sidan om en kärlekling, i vilken en lykta hissades. Fyrar skulle nämligen brinna med två Gjesperuttor för att visa ägnlig för de sjöfarande.

Fiskarbefolkningen i blekingska skärgården var det allsint olitsamt och besvärligt, men gjutits tes sig likväl även här omständen mat för. Fotogenvaccare var betydligt skrapat av förhållandena. Vid fiskarsonfesten skulle det den sommarsitbar stod, ett på de stora djupen åt Barnskärsskärset till, gälde det att ta tiden i akt. En sighing från tidigt på förmiddagen tills solen gick ned var då fös

tiden en helt annan sak. Ofta händer det att dagen efter inte finns i land med fångstbåt för att hämta det mottagna. Efter regelbunden och sydvästlig dagsbris mojnar vindens styrkastöt i regel vid midnatt för att på morgonkvällen möta med lätt nordlig vind och under klarningsvädret, att förbättrande, som framåtsnart något tycks lämna samma linea eller, att efter vederlämnade läggning, böres av gäran en hjälp mot land, eller för att hjälpen utbleivit. Numera misstrotes inte kessen relige mann av dylik anledning. Redan kl. 4 a 5 om sommarmorgnarna kan den morgontidige få höra motorns dunkande ett land hemifrån. Det är vitfiskbåtarna, som, prisande det vackra omnsområdet och den lättliga vindstillan, mot land, fiskeuppköparna och de stora fraktdagsedlar efter försäljningen.

Om således under tidsrum kapp åtmiljöet förändrats i fiskeriets liv och levnad, är dock djäkne fiskeftsom sedvänt d.v.s. tillfångagångsrätten för vitfiskfångande i dag detsamma som det redan på länge omvittnade kanske sedan. Och O vid vitfiskets utövande är ~~[illegible]~~ att kanske vitfiskare på spåne, vilket vid österjäfiske inte gå lika lätt som utanför västkusten, där man dalar sig till stämnare. Särskilt vitfaktiga är jäsen många o.s.v. kanske. I dessa fall är lekningsdata vitfiskes pålitligast månaderna juli-augusti. Under nu-mate är det de vilka 2 a 3 timmars gång från land och på en djup, som är kännande av vatnets temperatur. Det är det kanske mest att hitta det vattenlagen där vitfiskarna uppehålla sig. Man finns att från mat spaja

sig fram genom att sänka fondkäppen på ovisson djup. Hösvildbg hade man även att tegelstenar till vind och stäm, som på ett enda dygn kunde förändra situationen. Numera söker man sätt på vilket genom att av dessa bestämda temperaturens, vilket tillgår så, att en bestämd tillverkad och med vänlig försedd glasbuteljs sänkes ned på ändrat djup medelst en snarlik kastare ifrån skeppet, som fylles med vatten och sedan hastigt dales up. Det i flaskan upptänkte vattnet visar genom tillförlitligt temperaturen på det sökta djupet. På 12 a 14 graders vattenfin nes numera i regel sillen. Ej blott hava de ännu organismer, plankton, som utgöra sill föda. Under senare years har det blivit att mönda gadusfisk inte nå för än på 15 a 20 faddmns vattnet, vilket betyder att garnen måste sänkas på detta djup.

Vid designerfiske på ovan beskrivna gången tillsammans med båten fritt drivande redskap för vind och strömmens. Detta fiske, vilket i Bleking kallas fiske "drift" — men säger de nu mer för ett på dygnet fiske av mera "gå i drift" — fordrar vackra stationsdagar, de gasolbolar vid stark ström kunna av på ett fåtal timmar förflytta sig hela sjömil. De sillen vilka efter en fullet under vår och höst stor mängd gäller det därför att sätt dessa strömförhållanden, de det ej gärna bör träffa att det och gem samma land genom med påföljd av fullständigt förlust redskap. En annat för designerfisket vidhängande svårigheter är fartygstrafiken. Vår och höst, de på grund av att sillen går upp i vattnet genom sätta mäna vattengjutna,

gäller det att hålla utkik efter ingare och regelbundet och om möjligt besöka dessa bussar. Att "få en ångbåt" i gamen är nämligen mindre betänkligt. Det betyder bestämt genläte om att alles ögon blira fästade gen med ty åtföljande behov att öppna ögon dess fästande delar av sedskapen.

T.o.m. en liten segelskuta kan på det sätt åstadkomma stor förödelse. Det händer rätt ofta att jaktar och andra småskutor vid laber vind blir hängande fast i någon drivgarnslänke. Inte så sällan brukar de då tvingas att gjorna att skära av sillgarnsrepet med en på en stång fastbunden knäcke. Om vid dylika tillfällen fiskebåtens och segelskutans besättningar kanna i kontakt med varandra, blir det vanligen ett ordbyte av mindre uppbyggelig art, vilket måhända inte är så märkvärdigt. Sedskapen äro dyra och för en fattig fiskare svåra att anskaffa.

Tillfälliti säte skötsel fordra god yrkesvana. I detta såväl som andra yrken bli samtliga dess utövare duktiga, andra mindre duktiga. En bättlesättning består som så i regel av åtta man, någon gång fyra. Vanliga antalet garn pr båt är 50 a 60. Vid sättningen av garnen uppstäles gränsline så bunden: en man stigs båten med ändan av det är bris utanpå mast och segelstäpe, vid laber vind med tillhjälp av segel, att kämpar samtidigt ut den lina, vid vilken gjälnet är fästat medelst kanten eller s.k. Finsta. Andre man uppställes sig i sammet midskepp där han har att taga fram och sammanhopa garnen ut efter som sättningen lides under vilket på yrkesuppsåtet kallas att "slå för";

tredje man stäter från föreslaende "utsträckning" av garnet, d. v. s. hur platten i ändringsfäjet måste vara större ju mera gasnets medelbart fastbundna strömma. Vid varje sammanfogning av tunna gasnet fastsätes medelst dåsbeslag ända av 8.12. gasnetbitar, av ungefär samma storlek som det tröska gasnet, vilket är så insatt att det sista gasnetet till bottenhålets ägare, på vilket vill man sålunda undvika gasnetbitar till oegenskapligt djup. När sista gasnet blivit nedsänt man i detta fort av lång tråd, vid vilket hålet redan fördjupas.

När sänningen, som dagen av tolv timmarna i två timmar är över, tändes lampan, varefter man åter sin kvällsvard och bäjar sig in stund. Detsamma snillstandet under fortfarande att intet ovanligt är i gång. ~~och om jag vilse av min~~ Sednigasnet står 3 a 4 timmar i sjön läjjman — sommartid stäc efter midnatt, vid senare årstid tidigare — tale till sig kunken. Men detta arbete är s. a. s. tröttande. En man bestar ett "dier", som man säger, en annan sänger upp limsnöre och tredje man "tar ut", d. v. s. han lyfter in nät och fångat när den som "dier" kommer from med en gasnet. Arbetet sker tiden, då hälne familjen kan sova symmetrisen pröfvetande. Konsten har man emellertid lärjet taga motan i anspråk för detta arbete. En sorts skärsåldsberg har konstruerats, vilkun fortfättes med propellern så att ej mäten skala dragas in i denna.

Som förut framhållits anfattas den egentliga sillfisteresängen månaderna juli-augusti

Drivgarnsfisket börjar omkring midten av maj månad, en del år ännu tidigare, och fortsätter fram åt julitiden. September tjänar ibland på sillsiga fångster lekvill. Lekvillan fiskas inne vid grunden och kunna sålunda äfvenledes uppträda i sådana massor, att gunen, när de stora stimmen träffas, sjunka till botten på en kort stund. Det kan också inträffat att gamla och stora nät slits från tolmar och linor och försvinnit med sillstimmen. 100 a 150 nätar i ett garn är när lekvillan går det till ingen ovanlighet. Detta visar fiske lekvillan omkring som lotterispel. En fiskebåt kan få sådan mycketet att den ej kan ta all redskapen i land på en gång, en annan som ligger ut ytterkant längre österut, får knappast sill till midnatt.

Fiske efter lax bedrives i betydande utsträckning av Bonsielycksälvs fiskare, även bedrives detta med drivgarn. Laxfångsten äger rum huvudsakligast månaderna april och maj till, sommar så som mer. Det är under laxens ~~[illegible]~~ vång mot leken i de sydsvenska älvarna, man passar på dem.

Förutom drivgarnsfiske efter sill och lax förekommer även torsk och flundrafiske med nätet gäse samt fiske. Denna gren av fisket ägnas sig dock drivgarnsfiskarna sällan åt. Det är i regel mindre båtlag som sysslar med detta. Alfisket är vid vissa tillfällen ogynnsamt gjorde, särskilt under de mörka månaderna på efterhösten och vintern, då drivgarnen på sin fäst vant de stora djupen vid

egentliga och praktiska kunna gö
telefoningenjörerna dem åtom. Till sä
delen är medelst detta finke förkun
let de utanförliggande bördesna el
de, som dessa utanförliggande äro
dörna, varför det för gränsfiskarna
visserligen vinnande inte är av så
nesligen stor betydelse.

Till en skildring, om än så kort, av
kingefiskarnas förhållanden under sär skil
gången tid torde väl i någon mån omnämn
det av ämnets, som på övernaturliga
sätt, som i alla tider spelat så stor sa
bland fiskare och sjöfarande ävenledes.

Hos den gamla fiskarbefolkning
vidskepelsen stor och ämnet. Det
inte mycket av vad fordom hände pa
sjön, som inte i fiskarnas medvetande
försänk sig från något mystiskt. De
behövde inte vara olycksfall i egentlig
mening för att tanken omedelbart skul
söka efter de övernaturliga upphovsmä
Hade man sålunda fiskarna några mätta å
så var det sjötecknet samstämt med i opini
Sammanlagda av förhållandet av gamm
kar tvedade djup sig vittnet på gram
av kärnstämmesvar omedelbart med
åt sken. Så var det "förgjort" om d
hande mycket väl av gränsfiskare — d
liga kommo hale förmodat sig till tin
sen uppkom det. Varade spökteket
för länge, måste något särskilt åtgärdas.
som skrivas detta var gäta av gång d
angdamar ögon mitten till av gränsf
det trettonde mänsklig med trettonde ha
En lättlig hade en tid förfäkta av med

ätas, utifrån inte kunde förklaras på annat sätt, än att någon "kunnig" varit framme. Vi gjorde det att "gösa vid" saken, något som inte dittills som sådt hade förmåga till. En man i sällskapet, som levat förut än, fast gammal och utslitén, förstod sig av omsta på dylikt. Hans recept lydde på att vid alifer ostörd ätt ställe lämnas och kännas på gasvärmaren under vägning till fisket. Så skedde också en eftermiddag men med resultat att det snart blevit dödöda ombord blandt en del nytjäsade liv.

Att mäta kvämfall, försiktigan la gummor, på sig till sjön vid fiskedagen var ett annat dygn. Man mare inte undan ett dylikt möte, var inte annat att gäsa än stamma och sända hafdelen till medan kajaktyget gick förbi och sedan spotta tre gånger. Man kunde förövrigt gott bespara sig besvär att fasa på sjön den dagen, åtminstone om någon mera "kärd" gummor varit i fartyg, ty det blev sällan annat än förtretligheter efter ett sådant möte.

Att svänga bättre sätt hall de bryggan lämnades var en symmetrisk cirkelsats. Svängningen skulle ske "medsols", ty vädrets makter borde inte utmanas. Om man i något sammanhang talade om djur måste att försiktighet iakttages, så att djuren i stället för de vanliga benämningarna kunga symboliska sådana. Talade finte man inte säga hare utan jom-jom, inte ormd utan om-om, inte björn utan pro-pro o.s.v. Inte ens att så bidöst om till synes ostyldigt ting som gäsa finte nämnas vid sitt sätta namn, det skulle på sjön heta "snuöja"; man talade t.ex. om att mare

skulle "smörja" linan och rep i stället för att gräsa dem.

De vitkäre anordning som gjorts för att betryggande skulle undvika olyckor, visade sig flera av gubbarna knappast gillar dem. De hade av sina föregångare arvt uppfattningen om hur man borde gå för att vara på den mycket säkra sidan, och ofta fanns ju i mörkret.

Om i flera fall de nuvarande reflexerna spel medförde svårt att gjuga och besvärligheter för åskådare som dessutom inte erfarit att de, utöver att framkallandet, även kunde uppfattas till underhållning. Jag hörde en gång av en gammal fiskare, numera borta och bosatt Danmarks, vid ett tillfälle omdöpa "gjuksen" till "familjen" med den motivering att de, utöver att framkallandet, även kunde uppfattas till underhållning. Jag hörde en gång av en gammal fiskare, numera borta och bosatt Danmarks, vid ett tillfälle omdöpa "gjuksen" till "familjen" med den motivering att de, utöver att framkallandet, även kunde uppfattas till underhållning. "Ja tänkte mera, tog upp din sedebok och läs i boken, det läses i bocken och läsen i lå, eda kommer inte ihåg, men inte lå." Röstre åtlydes, man fick bråk att hålla till mig sedebok och hans jävort lagom i land innan det sjuttiofyra andra hårt var.

I stort sett är numera avskrepningen till förfäl även i de lokalingsbara fiskeriistrikten, just att av annat lands montbäfteri äme Bra i människors vedhäftande. Men man ser det nej ungefär som stadsbor när bara a sammanhang betraktar talet 13 eller då en svart katt plötsligt springer fram på fältens åker gränse.

F O L K L I V S A R K I V E T LUF 79.

L U N D.

F I S K E B E B Y G G E L S E .

Nedanstående båda frågelistor behandla samma ämne, ehuru detta sker från två olika synpunkter. Den första listan (A) bör besvaras av jordbrukare, som jämte jordbruket driva något fiske, medan den senare (B) bör besvaras av dem, som räkna sig såsom huvudsakligen fiskare. Det är därför av betydelse, att endast en lista i sänder används, och att det angives vilken lista som begagnats.

A. Fiskebebyggelsen tillhör jordbrukare, som driva binärings- eller husbehovsfiske.

Fiskets omfattning.

Förekom det något fiske här förr i världen? Var det som huvudnäring, binäring eller bara till husbehov? Vilka fiskeplatser besökte man? Vart sålde man fisken? Fiskade man hela året eller bara vissa tider på året? Fick jordbruket då vila helt, eller skötte man båda samtidigt? Skötte kvinnfolken jordbruket? Vilken tidpunkt avser uppgiften?

Fiskets art.

Vilka slags fisken bedrev man? Förekom garnfiske? Ryssjefiske? Hummerfiske? Ljusterfiske? Backefiske? Dörjefiske? Pilkfiske? Användes vid krokfiske ett kohorn? Till vad? Vad kallades det?

Fiskets utgångspunkt.

I vilken eller vilka byggnader förvarades fiskredskapen? I boningshuset? I ladugården? I en bod vid stranden? Ute på en holme eller ett skär? Vad kallades platsen? Var låg den?

1) Strandplatsens ägoförhållanden.
Vem ägde den? Var den enskild eller samfälld?

a) Enskild. Hade den tidigare varit samfälld, men genom skifte delats i enskilda lotter? När skedde i så fall detta skifte, och av vilken anledning delades samfälligheten?

b) Samfälld. Vilka hade del i den? Från vilka hemman voro delägarna? Hur länge hade den varit

samfälld? Hade den varit i enskild ägo dessförinnan? Varför blev den samfälld? Hur skedde detta?

2) Strandplatsens bebyggelse.

a) Bodar. Fanns där bryggor, eller drog man upp båtarna på land? Förekommo särskilda strand- eller sjöbodar? Lågo de enstaka eller i grupper? Vem ägde dem? Funnos samfällda bodar? Betalade man årlig tomtlega för dem? Hur mycket? Till vem? Hur fördelades tomtlegan mellan delägarna? (Fördelades den årligen mellan alla delägarna, eller uppburo dessa hela tomtlegan ett år i sänder?).

b) Boningshus. Förekommo boningshus? Betalade man årlig tomtlega för dem? Hur mycket? Till vem? Hur fördelades tomtlegan mellan delägarna? (Fördelades den årligen mellan alla delägarna, eller uppburo dessa hela tomtlegan ett år i sänder?). Har man under fisketiden använt särskilda boningshus långt ute på öar och holmar i skärgården? Har det förekommit att man därvid hyrt ut husrum åt andra personer, som deltagit i fisket?

3) Strandplatsens kolonisation.

Förekom det att man sov i sjöbodarna eller att man tillbragte dagarna där och lagade maten där? Hade även yrkesfiskare tillgång till bodar eller boningshus på strandplatsen? Förekom det att jordbrukare sålde eller på annat sätt gjorde sig av med sin jord och slog sig ner vid stranden som fiskare? Ändrade han då sin bod till boningshus, eller byggde han ett nytt boningshus på strandplatsen?

Fiskets organisation och försörjningsbetydelse.

Fiskade jordbrukarna ensamma, eller var det flera som hjälptes åt? Förekom det att man fiskade i organiserade lag? Hur voro dessa sammansatta? Hur stort var jordbruket då man fiskade? Hur stora inägor? Vad odlade man? Vilka sädesslag? Hur mycket utsäde? Potatis? Hur många kor, grisar, getter, får, hästar hade man?

B. Fiskebebyggelsen tillhör fiskare, som driva något eller intet jordbruk.

Fiskelägets ägoförhållanden.

Vem ägde marken i själva fiskeläget? Var den enskild eller samfälld? Förekom benämningen tomtring? Vad var det?

1) Enskild. Hade den tidigare varit samfälld, men genom skifte delats i enskilda lotter? När skedde detta skifte, och av vilken anledning delades samfälligheten?

2) Samfälld. Vilka hade del i den? Hur länge hade den varit samfälld? Hade den varit i enskild ägo dessförinnan? Varför blev den samfälld? Hur skedde detta?

Fiskelägets brukningsförhållanden.

Betalade man årlig tomtlega? För bodarna? För boningshusen? Hur mycket? Till vem? Hur fördelades tomtlegan mellan delägarna? (Fördelades den årligen mellan alla delägarna, eller uppburo dessa hela tomtlegan ett år i sänder?) Har bönderna haft båtplats eller sjöbodar här någon gång? För vilket ändamål? Förekommo fiskarstugor ute på någon ö eller holme, som besöktes endast under särskilda fisketider? Vilka voro ägarna till dessa stugor? Förekom det att ägarna läto andra fiskare hyra husrum i sina stugor under fisketiden?

Jordbrukets försörjningsbetydelse.

Hade fiskarna här någon sorts odlingar förr i världen? Var lågo de? På vilka villkor fingo fiskarna bruka denna jord? Ägde de den? Arrenderade de den? Hade var och en sin lott, eller hade fiskarna samfällda odlingsmarker? Vad betalade de i arrende? Vad odlade man? Potatis? Havre? Råg? Korn? Vete? Har det förekommit att bönder flyttat ned till fiskeläget och likväl fortsatt att bruka sin jord längre inne i land?

Kreatursskötsel.

Hade fiskarna några kreatur förr? Vilka? Hystes de i särskilda fähus? I boningshuset? I husets ena hälft? Funnos särskilda kreatursbus vid betesplatserna?

Maj 1951.